

Тарасу Шевченку — 200!

СЛОВО СЕВАСТОПОЛЯ

№ 5-6, березень 2014 року

<http://slovo.sebastopol.ua/>

Рисунок
Олександра Довженка

«Діла
добрих
обновляться,
діла злих
загинуть»

З погляду Вічності

Два століття ім'я Тараса Шевченка не сходить з уст високих трибунів та пересічних громадян. Він — єдиний у світі митець, до підніжжя пам'ятник якому велики державні мужі й скромні громадяні покладають квіти щороку, на вшанування роковин на Черне-чай горі приїздять навіть з-за океану.

Тарасу Шевченку як символу всіх українців світу завжди намагалися надати зримої форми. Найбільше пам'ятників на планеті поставлено Шевченку: сотні в Україні та ще більше, ніж в 30 країнах світу.

Ще за часів Російської імперії його твори виходили чималими накладами, наприклад у 1907 р., за умов, коли не було системи розповсюдження, 60-тисячний наклад книжки "Кобзар" розійшовся миттєво.

За радянських часів іменем Шевченка називали селища і міста, гірську вершину на Кавказі, вулиці, театри, бібліотеки, кораблі, створено цілу наукову галузь — шевченкознавство. Образ Тараса Шевченка відродився в поезії, прозі, драматургії, є маліська шевченкіана (Іван Їжакевич, Михайло Дерегус та ін.) та музична (оперна) (Майборода та ін.). Його вірші перекладені майже на 100 мов світу.

Вважати Шевченка своїм вибороювали право націоналісти, соціалісти, комуністи.

Шевченко як особи-стіть і як поет не має аналогів у світовій культурі. З точки зору ніцшеанської теорії, Шевченко — це тип вищої людини.

Кожна епоха розуміє Шевченка по-іншому. Різні ліки формуються у різні часи. За півторастолітнію комунікацію навколо Шевченка створювався його міф. А сьогодні ми намагаємося зрозуміти: Шевченко — це частина шкільної програми чи символічний капітал нації?

Ім'я Тараса Шевченка набуло знакової сили, хоча шануються у нас і культові імена Івана Котляревського, Івана Франка, Лесі Українки. Шевчен-

2003

2007

2013

2013

Українська держава через нас, платників податків, годус в Севастополі не одну тисячу чиновників. І не тільки зарплатнею — вони мають різні пільги, нагороди, після завершення трудової кар'єри на них чекає чимала пенсія. А ось у День незалежності держави кілька десятків держслужбовців приходять на покладання квітів до пам'ятника Тарасу Шевченку.

Взагалі ритуал відзначення найбільших свят держави в Севастополі деградував. Для порівняння: на фото 24 серпня 2003 р. — урочисте відкриття монумента. Тоді на святі були присутні 9 депутатів Верховної Ради України, у тому числі двоє севастопольських. 2007 року ще були виступи представників адміністрації, міськради, військових, громадськості. Як бачимо, тут були пропориця багатьох партій, у тому числі антиукраїнських. Але наступного року адміністрація президента запровадила обмеження під час святкувань. І ось масмо — німі представники влади і севасто-

польці мовчки кладуть квіти і більшість з них швиденько покидають місце святкування. Хіба що для журналістів по хвилині виступають три керівники міста.

Вже прикрою нормою стали подвійні ритуали відзначення державних свят: окремо проводить влада і окремо — прості люди. На нижніх знімках — критично мала кількість і влади, і людей як для найбільшого свята держави.

Чому є партії, які не визнають День Незалежності України? Мабуть, їхні лідери збираються правити країною, але не поважають найбільше державне свято. Чекати, коли вони дозирють до розуміння того, що незалежність держави — поняття надпартійне, і згадають, що саме ці роки зробили їх скоробагатьками, ніколи.

А відповідь проста: їм нічого сказати перед монументом людям. Бо нещирість і брехня більшість людей давно уже розпізнають і не сприймають.

Робимо для себе висновки: хто і чому деградує. Влада зморена і

не здатна на гідне відзначення державного свята. Люди у більшості розчаровані. Як і скрізь, є ще пасіонарії, які вірять у перемогу здорового глузду над руйнівною порожнечею. Росте нове покоління з мобільними телефонами і планшетами, без комуністичних забобонів і нелюдських стереотипів, які нав'язуються нещасним глядачам з екранів і нищать душі.

Надія є!

9 березня відзначатимемо ювілей генія українського народу Тараса Шевченка. Чи буде велелудне зібрання влади і городян біля монументу, побачимо. Дуже все навколо тривожно...

У наш швидкоплинний і трагічний час чимало з нас повертаються до рядків Кобзаря, задумуються над ними, укріплюють дух і піднімаються над буденністю.

Власне, на сторінках газети читач це побачить і вкотре перевокається у невичерпній скарбниці мудрості Кобзаря.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

ДІЙШОВ ШЕВЧЕНКО В СЕВАСТОПОЛЬ

24 серпня 2003 року в Севастополі відкрито пам'ятник Великому народному поетові України. Полотнище спало зі скульптури об 11 годині 35 хвилин.

В душі навіки ця хвилина:
(Вона найвищих варта слів!)
Мов усміхнулась Україна —
І Севастополь засянів.

У мить, коли і сонце встало,
Ти випростався поміж нас:
Став на гранітнім п'едесталі
Поет-пророк, бунтар Тарас.

Духовний батьку України,
Дійшов таки до нас єси,
Де Чорне море, як перлина,
І місто дивної краси.

Тут шлях проліг з варяг у греки,
Яким ти щиру шану склав.
Переплелось близьке й далеке,
Щоб нам і ти ще ближчим став.

А як інакше, бо у слові
Твого святого "Кобзаря" —

Людської гідності основа
І волі нашої зоря!

Звучить розбудженим набатом
В краю, де море й кораблі:
"І буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі!"

Душа вслухається у слово,
Душа ніжнішою стає,
Бо то не просто — звуки мови,
То — серце зболене твоє!

За тих рабів, німих і голих,
Яких душою возлюбив,
Підняв ти свій пророчий голос
І возвеличив їх, рабів.

Ти мріяв сам і вчів нас жити,
Щоб вільні, бачиться, були.
Щоб українцями у світі
Без страху зватися могли.

А ще — в сім'ї великий, вольний,
Щоб не забули пом'янутъ
Тебе незлім і тихим словом.
Незлім і тихим — в тому суть.

Бо все величне, нелукаве
Не потребує ні літавр,
Ані фанфар, і навіть слави:
Воно в серця людські вроста!

Отак і ти постав в місті,
де море, сонце й кораблі,
Величний, як безсмертна пісня
Про нашу долю на Землі.

Ми в ній живем — від батька-неньки.
І я кажу — у добрий час!
Тарас Григорович Шевченко,
А ти дійшов таки до нас!

Іван ЛЕВЧЕНКО

(Продовження на стор. 3)

ЩОБ «ДИХАЛИ» ШЕВЧЕНКОМ

У Севастополі відбулися урочисті і заключний етап Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

На першому етапі в ньому взяли участь 3758 учнів 5-х—11-х класів із 59 шкіл міста, а також 500 студентів із 15 вищіх різних рівнів акредитації, професійно-технічних навчальних закладів та курсантів вищих військових навчальних закладів. Конкурсанти демонстрували свій рівень володіння рідною мовою, знання літературного матеріалу, творчі здібності.

Перед початком заключних випробувань у Палаці дитячої та юнацької творчості відбулася уроочиста церемонія нагородження

переможців III етапу конкурсу.

Учасників мовно-літературного марафону привітали заступник начальника Управління освіти і науки Севастопольської міської держадміністрації Наталя Журавльова, професор кафедри української філології Севастопольського міського гуманітарного університету, голова севастопольського Союзу українок Тамара Мельник, почесний український адмірал у відставці, заступник голови координаційної ради з відзначення 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка Анатолій Данілов.

святість і краса», — сказала вона.

Запам'ятався яскравий та емоційний виступ Анатолія Данілова, який нагадав про заслужену повагу до нашого генія у десятках країн світу, де стоять йому пам'ятники. Він побажав, щоб ми частіше відкривали книгу «Кобзар» і новому «дихали» Шевченком.

Зі сцени виступили учасники проекту «Шевченко мовами народів Криму» під керівництвом Світлани Левон (Мала академія наук учнівської молоді), які нахненно продекламували його поезії кількома мовами народів Криму, у тому числі українською, російською, болгарською, кримськотатарською.

Співали вчителі спеціалізованої школи № 57, чарував всіх присутніх виконанням «Пісні про рушник» учень 8-го класу гімназії № 7 Валентин Чугун, а переможець Всеукраїнської акції «Мій Шевченко» учень 5-го класу ЗОШ № 31 Владислав Діброва мистецьки прочитав безсмертні рядки Кобзаря.

Переможці III етапу та педагоги були нагороджені грамотами.

15 лютого фінальний етап конкурсу пройшов одночасно в усіх регіонах України, а в Севастополі — в Інституті післядипломної освіти Севастопольського міського гуманітарного університету.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

VI Шевченківські читання

14-15 березня 2013 р. у Черкаському інституті банківської справи відбулися Шевченківські читання. Студенти Севастопольського інституту банківської справи Української академії банківської справи Національного банку України мали змогу доторгнутися до незрівняної краси, животворящої сили землі, що викописала майбутнього поета, носія правди, добра, любові — Тараса Григоровича Шевченка. Моринці, Кирилівка (Шевченкове), Будище й Вільшана, об'єднані в заповідник, — колиска нашого Генія. Завітавши до Тарасового краю, студенти пройшли стежинами, якими хлопчик Тарас збирав вранішню й вечірню росу, розмовляв з місяцем і зорями, сміявся й плакав, ловив у шелесті дерев таємність невідомого, підійшли до яру, де Тарас часто з подружкою Оксаною грав у піжмурки, сидів біля компанії. Тут лунали читання батька Григорія та колискова матері, серце якої випромінювало вічну материнську печаль і безмірну любов до своїх діток, яких залишила в 40-річному віці. Від хати стежка привела до могили матері, до ніг якої лягають квіти від шанувальників таланту її Сина. Відвідали музей, який був урочисто відкритий до 125-ї річниці з дня народження Кобзаря. П'яніким запахом любистку й м'яти, чебрецю й калини прийняла й хатина батьків Тараса, яку земляки відтворили до 175-ї річниці з дня його народження.

Від озера широким зеленим берегом стежина повела нас до велетенських дубів — свідків Тарасового дитинства. У дуплі одногого з них Тарасик ховав свої малюнки, враження від людей, чарівної природи.

У будні й свята пройдіть стежинами Тарасового дитинства, уклонітесь землі, доторкніться до хатини і відчуєте, як вас обгорне надзвичайне тепло, а душу наповнить потужна енергетика з самісінських надр.

Наталія ЯРЕМЧУК,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри правознавства
Севастопольського інституту
банківської справи

Результати конкурсу мультимедійних проектів

У січні 2014 року було проведено заключний етап конкурсу мультимедійних проектів, які були представлені на платформі «Щоденник. ua». Творчі змагання проходили відповідно до міського плану заходів із відзначення 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка, затвердженого наказом Управління освіти і науки від 05.11.2013 р. за № 1117, з метою залучення учнівської молоді до вивчення, осмислення та сприяння творчої спадщині Тараса Шевченка, національно-патріотичного виховання, поліпшення рівня інформаційної компетентності учнів і педагогів.

На конкурс у номінаціях «Кращий кліп на твір Т. Шевченка», «Кращий буктрейлер», «Кращий кліп на власний твір про Т. Шевченка», «Кращий флешмоб» було представлено 37 проектів із 22

навчальних закладів (гімназії №№ 1, 8, 10, 24; СПЛ; СШ №№ 3, 19, 43, 57; ЗОШ №№ 6, 11, 16, 17, 18, 29, 30, 39, 44, 49, 50, 55, 60).

Загальна кількість учасників — 118 учнів і 30 учителів.

У своєму виборі журі (голова — завідувач кафедри української філології СМГУ О.А. Попова, С.В. Заторська, І.Ю. Гладких, Л.П. Костроміна — методисти ІПО СМГУ, М.І. Владзімірський) керувалось такими критеріями: дотримання часу (до 3,5 хвилини), змістовність, оригінальність творчого задуму, єдність стилю, доцільність ефектів, якість зображення, звуковий супровід, дизайн і технічна грамотність.

Переможцями стали 62 учні із 12 загальноосвітніх навчальних закладів міста Севастополя (гімназії №№ 1, 8, 10, 24; СШ №№ 43, 57; ЗОШ №№ 6, 16, 39, 49, 50, 55).

«МОВОСВІТ-2014»

Напередодні Міжнародного дня рідної мови громадський комітет «Український Севастополь» та кафедра української філології Севастопольського міського гуманітарного університету на порталі «Українське життя в Севастополі» <http://ukrlife.org/> провели для студентів навчального закладу експрес-турнір. Інтелектуальний захід був спрямований на підвищення інтересу студентської молоді до оволодіння українською мовою на високому рівні, збереження та розвиток інтелектуального потенціалу міста Севастополя, а також утвердження мовного різноманіття нашого міста.

20 лютого 2014 р. з 20.00 у форматі онлайн-тестування 35 учасників відповідали на 24 запитання, які стосувалися граматики, лексики, історії української мови та літератури.

Для цього їм відводилося півгодини. Правильні відповіді автоматично виводилися в таблицю результатів.

Наступного дня переможці експрес-турніру в Інтернеті вже в

реальному часі в аудиторії Севастопольського міського гуманітарного університету були нагороджені дипломами та отримали грошові премії. Переможцями стали Катерина Левицька та Ірина Усanova (група УА1) з 19 балами.

Керівник кафедри української філології Олена Попова та переможці відзначили цікавий досвід у пізнанні цікавинок української мови та новий спосіб поповнення необхідних в майбутній педагогічній роботі знань.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

 Чи живеш біля моря синього,
 Чи в степу, чи обіч гори,
 Ти не будь малоросом,
 Сину мій,
 Українською говори.
 Чи ідеши міською дорогою,
 А чи стежкою на селі,
 Говори українською мовою,
 Бо живеш на своїй землі.
 І не слухай ворожих натяків,
 Мов, «забули за сотні літ»,
 Це ж бо так, як забути матінку,
 Що пустила тебе у світ.
 Чуєш, як розмовляють соняхи,
 Як шумлять густі явори,
 Як від рідної мови сонячно,
 Українською говори!

Валентина БОНДАРЕНКО

«Я радо помагаю Україні і тим, хто працює для неї»

13 лютого 2012 року на 90-му році життя відійшла у вічність відома меценатка з канадського Торонто д-р Марія Фішер-Слик. Її життєва активність у поєданні з патріотизмом просто вражає. Вона фінансово підтримувала десятки проектів в Україні, що були спрямовані на розвиток мови, культури, церкви. За її найактивнішої участі було створено канадсько-українські бібліотечні центри в українських містах, вона допомагала у виданні низки

важливих книжок. Теплих слів про п. Марію Фішер-Слик вже було сказано чимало.

Її участь у створенні й підтримці сайту "Українське життя в Севастополі", який щоденно має тисячі відвідувачів, є вирішальною. Але не менш важливим є і постійний обмін інформацією між однодумцями та взаємна моральна підтримка одне одного. Треба відзначити високу культуру спілкування знаменитої меценатки і те, що жоден лист не залишився без

відповіді, і всі вони були дуже чесними, доброзичливими і люб'язними та приносили радість.

Ми познайомилися у вересні 1998 року в Севастополі під час відкриття Канадсько-українського бібліотечного центру. Листувались звичайно поштою, а з 2001 року п. Марія оволоділа комп'ютером, і ми листувалися вже частіше.

Марія Фішер-Слик цікавилася долею газети "Кримська світлиця", раділа, коли довідувалася про відновлення фінансуван-

ня: "Треба постійно боротися за Україну, головно у Криму".

Раділа, що люди відгукнулись на будову церкви, поширювала відомості про "Веселу Абетку".

"Українці в Криму особливо в тяжкому становищі, бо є російська більшість. Але мусимо боротися і просвічувати російське населення", — писала вона і продовжувала: "Я радо помагаю Україні і тим, хто працює для неї".

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

З погляду Вічності

(Закінчення.
Початок на стор. 1)

І поет свідомо осмислює функцію пророка, який творить картину прийдешнього золотого віку. Тому українська суспільна думка сприйняла Шевченка як поета-вихователя нації.

Поетичний доробок Кобзаря визначається не лише високими естетичними якостями. Шевченкові "Сон", "Кавказ", "Петрусь", "Княжна", "Сотник", не кажучи вже про "Неофітів", "Марію", "Царів", мають побут і душу не селянина, а українського інтелігента. Тут виявилась і принципова маргінальність соціального становища поета:

— він не селянин, але й не двоєнин;

— він не може повернутися до свого минулого, але й нездатний забути чи заперечити його.

Саме це й зумовлює вибір ролі посередника, пророка, який, з одного боку, не є селянином, але репрезентує цінності, носієм яких є саме селянство.

Це має відбиток навіть на зовнішності поета, яку Шевченко часто змінював та фіксував на автопортретах. Найпопулярнішим в Україні виявився саме останній портрет, де Шевченко у кожусі, смушевій шапці із великими народними вусами. Поет повернувся з ними із заслання. Це були вуса й українського дядька-селянина, і мандрівного бандуриста, і козака, і гайдамаки. Безсумнівно, Тарас Шевченко свідомо створив саме такий зовнішній імідж, бажаючи і зовнішньо наблизитися до улюблених ліричного героя — Кобзаря. Це бажання цілком зрозуміле у широкому руслі романтичної культури (як підкresлював у свій час скорботу на лиці Байрон чи Уїтмен не зашпилював сочіку ремісника...).

Як бачимо, витоки культу Шевченка — політичні. Шевченко — це "український сепаратизм", який намагався в умовах безодержавної нації створити державу в слові. Але при цьому Шевченко входив до загальноросійського культурного пантеону.

Розуміти Шевченка зовсім не означає розуміти його тільки як автора відомої сентенції "В своїй хаті своя правда. І сила, і воля". Його творчість дає розуміння та відчуття національної ідентичності, формує правильний погляд на українську історію, виявляє національні хвороби, наснажує вірою у краще майбутнє. А головне — виховує національну свідомість як надзвичайно важливий системоутворюючий чинник державного мислення.

Шевченко не лише стверджує українську мову як літературну, творить цілу мистецьку систему. У поезії він у дрібному був великий. У нього простота та ясність — ілюзорні. За ними ховаються не

пізнані ще глибини думки і почуття. Варто пригадати його автолігічний вірш-триптих "Садок вишневий коло хати".

Тарас Григорович не лише підносить рівень національної літератури до світової, але й порушує усталені традиції слов'янства. На перший план він висуває жінку, ототожнюючи її з жіночим началом усього земного, возвеличує її до рівня мадонни, Богородиці, України. Жінка стає об'єктом естетичного та релігійного культу.

Шевченка, якого радянське літературознавство називало атеїстом, — глибоко християнським поетом, що не любив синодальної церкви, але твори насичував біблійними мотивами та символами, до Бога звертався і Бога згадував 1281 раз. Його релігійна душа потребувала святих цінностей.

Попередня епоха локалізувала Шевченка. Він завжди був селянином у смушевій шапці, та ще й поетом-революціонером. Не починувався, на превеликий жаль, його інтелектуальний рівень, енциклопедична обізнаність. Не згадувались його захоплення трагедіями Есхіла, Софокла, закоханість у скульптурне мистецтво епохи Відродження, європейську літературу, толерантність у відношенні до інших мов і літератур.

Сьогодні через міфологізацію постаті, набуття Шевченком статусу національної святині Кобзар знайшов своє нове потрактування. Традиційні дефініції апостола і пророка доповнюються новими, на зразок — міфотореєнта міфоруїнівник і, зрештою, провокативними, безпідставними.

Подібні злости відгуки, питання "Чи чекає Шевченка доля культа Леніна?" не завадять нам сьогодні подивитись на Шевченка, постати якого в одному ряді з геніальними поетами-демократами доби романтизму: Гейне, Уїтмен, Шеллі, Новаліс, Емерсон.

Шевченко — це архетип української свідомості, це поштовх до об'єднуючих тенденцій. Шевченкові герої змінюються разом з епохами, і це робить сьогодні Шевченка актуальним.

Тамара МЕЛЬНИК

ВІДЧУТТЯ ПЕРСПЕКТИВИ ЯК НЕОБХІДНІСТЬ

«Мало любити Україну до глибини душі, треба любити її до глибини кишені», — ці слова сказав відомий український благодійник кінця XVIII і початку XIX століть Євген Чикаленко.

Приблизна так думає і чинить меценат культури, освіти, медицини севастопольський підприємець Віталій Осадчий, який упевнений, що кожний свідомий громадянин і свідомий українець повинен щось робити для розвитку суспільства і держави.

Відомо, що він підтримував конкурс знавців української мови імені П. Яцика, Конгрес українців Севастополя, міський хоспіс, брав участь у фінансуванні документальних фільмів, видавництві книги, виділяв кошти на призи переможцям експрес-турніру в Мережі під гаслом "Ой, яка чудова українська мова!", робив масову передплату газети "Кримська світлиця" в бібліотеки 70 шкіл міста та підтримував мовно-комп'ютерний конкурс.

Очевидно, що це є прикладом соціально відповідального бізнесу і активної життєвої позиції підприємця.

Директор науково-виробничого підприємства "Югремхолод" Віталій Осадчий, є одним із засновників Асоціації "Кластер "Енергозбереження", де вивчають питання використання природних умов міста для впровадження альтернативних джерел енергії, а саме — сонячної, вітрової та енергії морської води. Щоправда, низка факторів заважає екологічній ініціативі. Бізнесмен каже: "Я вважаю перший — головний фактор — це неринкові тарифи. Вони такі не тільки в місті, а взагалі в Україні. Ось це головне гальмо впровадження. Другий фактор — це відсутність ринкових умов. Це якщо ми говоримо про бюджетні замовлення. Якщо взяти приватних клієнтів, то, швидше за все, існує недостатня інформованість клієнтів або потенційних споживачів".

Підприємцям ще ніколи легко не було, хіба 2004 року було якесь послаблення, — каже Віталій В'ячеславович. І прикро, що за часів Ющенка не відбулось реальних покращень у цій сфері. Досі існує складна, трудомістка, суперечлива і несправедлива система оподаткування, що має наслідками низьку конкурентоспроможність на міжнародному рівні. Як приклад, для маленького підприємства утримання бухгалтера для обрахування податків вартоє порівняно дорого, іноді дорожче, ніж самі податки.

Віталій Осадчий регулярно бере участь у бізнес-семінарах, поглибує свої знання у спеціальності читанням книг з економіки, теорії менеджменту.

Ще любить він книги на історичну тематику. Нещодавно із задоволенням прочитав книгу Василя Наріжного "Бурсак", де діянь твору відбувається за часів Хмель-

ницького і в ньому поєднано елементи авантюристики та історичного

романів, дві книги Любка Дереша. У книгах йому подобаються всілякі мовні смаколики, цікаві ідеї, паралелі із сучасністю. Якщо книжка гарна — читає довго, віддаляючи час прощання з нею.

Останні роки, маючи власну пасіку, він багато часу витрачає на бджільництво, займається дослідженням лікувальних властивостей маточного молочка, яке, за його словами, може дати і "відчуття повноти життя" та вже мав позитивний результат у відновленні здоров'я кількох людей.

За його словами, це хобі, як і садівництво, привчає до системи, вчасного виконання всіх не-

обхідних процедур. Найбільш ефективно Віталій Осадчий продукує ідеї, ексклюзивні ідеї, які можуть принести користь людям, у тих сферах діяльності, які його захоплюють. І каже, що найкраще почував би себе на посаді креативного директора корпорації.

На мое запитання "Що може Вас зробити щасливим?", він відповів, що часто і довго думав над цим і, швидше за все, це — відчуття перспективи.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

На фото: з мамою — Аллою Миколаївною.

Віталій Осадчий — надзвичайно скромна, інтелігентна людина, яку добре знають українські філологи м. Севастополя. І не лише педагоги, їхні вихованці, а й севастопольська українська громада.

Він переконаний, що майбутнє нашої держави твориться сьогодні і будується конкретною доброю справою кожного свідомого патріота. Це переконання прийняв від своєї мами, колишньої вчительки, і цю істину, безумовно, підтвердило саме життя.

Кожного року приемно стає Віталію на душі, коли на урочистостях, присвяченых нагородженню переможців міського етапу різних учнівських конкурсів він дивиться у відкриті очі юнака чи дівчини, тисне руку, щоб привітати з інтелектуальною перемогою і вручити подарунок.

Таке плекання, підтримка обдарованої молоді слугує прикладом готовності чинити добро задля рідної Батьківщини. І переконує юних севастопольців у необхідності любити рідний край, гордитися за свій народ.

Прийміть найцінніші слова подяки, наш дорогий добродію!

Валентина ЛОПАТЮК,
методист з української мови і літератури СМГУ

Всеукраїнський конкурс учнівської творчості "Об'єднаймося ж, брати мої!" відбувся одночасно в усіх регіонах України втринадцяте. Журі севастопольського конкурсу, звертаючи увагу на ширість почуттів, оригінальність, яскравість думки кожного учня, відбирає найкращі роботи і надсилає їх на фінальний етап до Києва. Віриться, що вихованці наших шкіл 22 травня разом з учнями з усіх куточків України (як і у попередні роки) піднімуться на Чернечу гору як переможці.

I я прокинулась...

Ні, не люди тебе вчили —
Мабуть, сама доля,
Степ, та небо, та могили,
Та широка воля.

О. Афанасьєв-Чубинський

Був тихий літній вечір... Со-
нечко купало останні свої промені
в тримтливих водах Чорного моря,
дерева про щось шепотіли, а я з
"Кобзарем" у руках незчудлася як
задрімала...

І привиділось: з розгорнутої
книжки раптом випурихнула ма-
ленька пташечка, як сніг, полеті-
ла за білоголовим хлоп'ям, що
тупцяло босими ножечками туди,
на край світу, де сонце спати
лягає, де залізні стовпи підпира-
ють небо України.

Дитя простягнуло розкриту
долоньку, і на неї, як на якусь ве-
лику планету, сіла моя птаха. "Ди-
вісь...", — прошепотіло хлоп'я. І
відкрився мені Його світ.

Як небо блакитне —
нема йому краю,
Так душі почину і краю немає.

Я зрозуміла: до мене прий-
шов малій Тарас, як апостол, при-
нісши своє слово, що відкриє ті
стовпи, на яких тримається люди-
на і весь світ.

"Дивісь", — знову прошепоті-
ли його уста. Переді мною лежа-
ла несповіто дитиною земля моїх дідів і прадідів. Така прекрас-
на, велична і неповторна, довір-
ливо простягаючи розливи золотих
пшеничних ланів, спілочу синь
неба, стрімкий потік сивого Дніпра,
лісисті гори Карпат:

I все то те, вся країна,
Повита красою,
Зеленіє, вмивається
Дрібною росою.
Споконвіку вмивається
Сонце зустрічає...
І нема тому почину,
І краю немає, —

чується тихий шепт Шевчен-
кового голосу.

М'якою хвилею піднімається
вогонь любові до Батьківщини, до
рідної України, де так палко співає
Кобзарєве серце, благородне і
велике, з боліле і вразливе, полу-
м'яне і бентежне. Тарас відкриває
мені Красу, Добро і Правду...

І я прокинулась... Був тихий
літній вечір...

Сонечко ще не сковалося за
обрій, а поруч на розгорнутий до-
лоні Херсонесу — священий Во-
лодимирський собор. У хвілях
мого Чорного моря відблискують
його золоті куполи, а в мене в ру-
ках усе той же "Кобзар"...

З обкладинки Великої Книги
на мене дивляться глибокі задум-
ливі очі. А в них мудрість, ширість,
горда душа. До болю знайоме об-
личчя... Ледь помітна усмішка —
і знову я бачу маленького хлопчика,
що привидівся мені уві сні, який
легко торкається моєї душі-пташ-

ки, а сам показує на залізні сто-
впи, на яких стоять духовна осно-
ва світу.

І він надихає мене на
творчість...

Шевченко —
замість тисячі слів.
Шевченко — це наше життя.
Великий Тарас,
Ти стільки зумів!
Хоча і не жив до пуття...
За волю народну віддав
Без залишки всього себе.
Ніхто тоді ще не знає,
Що Ти — посланець небес.
Я буду завжди пам'ятати,
Скільки б не мала літ
Свою ріднесеньку хату
І Шевченковий "Заповіт".

І дотепер кожний рядок "За-
повіту" лишився в моєму серці. А
ще якісь кілька годин тому я
тримала книжку з ним у руках, на-
бираючись сміливості.

Наша родина завжди була, є
та буде з Тарасом у душі. А мої
родичі навчили мене виконувати
його заповіді. Ми пам'ятамо про
нього, для нас дів'яте та десяте
березня — особливі дні. Ми під-
тримуємо один одного, завжди
будемо разом і згадуватимемо
нашого Прометея, бо так заповів
Він.

...Прошуміли два віки над на-
шою землею. Багато змін відтоді
відбулося в житті українського на-
роду, заради якого творив і страждав
Кобзар. Озираючись назад, згадуючи минуле, ми неодноразово
запитуємо себе: "А що б скав-
з Тарас, якби був нашим сучас-
ником?". Напевно, його слово
було б таке суворе і справедливе, як і тоді, коли він бачив рідну
землю поневоленою. А нині...

Рідна земле моя! Подарова-
на Богом великому народу, родю-
ча, важкотіла, чекаєши на вес-
ну, щоб зачати нове життя. Злеті-
ла ти до висот, розправила крила...
Ta сьогодні українці переживають не найкращі часи.

Нене моя, Україно! Що чекає
тебе в майбутньому? Чи збережеш
ти мирним небо, чи не заму-
ляться твої джерела? Я вірю, що
з допомогою підростаючого поко-
ління все наладиться, повернеть-
ся державний престиж.

Я не дозволю собі жити на
колінах, ніколи не забуду про те,
що за Україну потрібно стояти до
кінця, і братиму приклад з Вели-
кого Кобзара.

Я намалюю нову мапу —
Невспівено, олівцем.
Для цого не треба знати,
Куди річка воду несе.
Я намалюю нову мапу —

Розфарбою
у сонце й блакитъ.

Намалюю блесеньку хату
І прaporець,
що в небі майорить.

Я підпишу на мапі —
Львів, Київ, Донецьк,
Одеса та Крим.

Там буде кобзар,
що збирається грата,
І зацікаєні діти за ним.

Я намалюю нову мапу —
Крізь Дніпро і Карпати
кордон проведу.

І великими буквами
поміж кордонів
Я виведу слово "ЛЮБЛЮ".

Оксана КУЧУРКА,
учениця 7-го класу гімназії №7

Відбиток ніжності

Раз добром нагріте серце
Вік не прохолоне!
(Тарас Шевченко, «Сон»)

Це сталося, коли повітря було
ще чистим-пречистим, а за перед-
баченнями перших учених, Земля
трималася на черепасі й трьох
слонах.

В один із весняних сонячних
днів біля крутих берегів Чорно-
морського узбережжя, ніжно зма-
хуючи крилами, літав метелик. Він
так радів, упиваючись природою
наслодовою життя! Як тільки його
тендітні крильця відчули вітому,
присів на гострий камінець і доз-
волив сонячним промінчикам лос-
котати його маленьке ніжне
тільце. Та раптом щось заступило
до світила. Метелик повернувся і
побачив темний силует людини.
Він довірливо вдивлявся в ці об-
риси, навіть не підозрюючи, на-
скільки немилосердним може
бути це створіння. Хлопчика подібно
до великої хмари миттєво наблизився
до метелика, уже за секунду підняв ногу... і несподі-
вано опустив... Тиша заповнила
світ... Дихання метелика різко зу-
пинилося... Наскільки ж жорсто-

Притча

кою й безсердечною істотою може
бути людина, рушаючи вперед у
своєму житті й не помічаючи тен-
дітної краси на цьому шляху! Адже
чи завинила перед нею малень-
ка, безахисна душа комахи?

Час минав... Чорне море все
омивало колись гострий камінець.
Тепер він став круглим, до не-
впізнанності гладеньким. Як і ра-
ніше на узбережжя приходили
люди. Серед нечисленної
кількості шанувальників морської
ідилії не можна було не помітити
маленького хлопчика. Він сидів на
гальці й худорлявими пальчиками
перебирає камінці. Малий не на-
магався роздивитися на них сму-
гасті візерунки — від народження
він навіть не бачив сонця, та в кож-
ному неповторному камінці нама-
гався знайти якусь таємницю, про-
читати її свою, тільки йому від-
мою мовою. Так хлопчина перев-
брав їх не один десяток. Уявши
чергову жменьку, він несподівано
відчув якесь тепло, і вже за мить
на долоні лишився саме той кам-
інчик, що його випромінював.
Тендітні пальчики стали прудко
«читати» обриси на камінні, а

вразливе дитяче серце забилося
швидше. У скам'янілих лініях
хлопчик легко візінав обриси ме-
теліка й відчув історію спотвореної
довіри.

— Бідолашний метелику, ви-
бач людям, чия жорстокість ста-
ла для тебе згубною. Просто вони
не знали, що тепло твоєї доброї,
ніжної душі ніколи не знищить.
Тепер його будемо берегти я цей
камінець, — нібіто якусь таємни-
цю прошепотів хлопчина й приту-
лив стиснуту в руках дорогу річ до
грудей.

Раз добром нагріте серце

Вік не прохолоне!

Минатимуть роки, але ніколи
ми не забудемо цих перших уроків
доброти, тепла, любові, ніжності,
які дали нам метелик і сліпий
хлопчик.

Марина АТРОХОВА,
учениця 8-го класу
гімназії № 8 з російською та
українською мовами навчання

Ми — українці за покликом душі!

(а саме так звали юнака) розвер-
нувся і пішов продовжувати робо-
ту. Виявляється, він був другом
бригадира будівельників, що пра-
цювали в лабораторії, і пришов
їому допомогти.

Уже зовсім скоро, за якимось
дивним збігом обставин, Ірина й
Олексій побачились в компанії
своїх друзів, які, як виявилось,
були в них спільними. У той вечір
вони зустрілися вдруге і вже ніколи
не розлучалися. Через рік мі-
сяця він уже був закоханий у неї
без тями, а невдовзі вони побра-
лися.

Така історія зустрічі моїх діду-
ся і бабусі — завзятого українця і
неприступної росіянки, що по-
єднали свої долі в місті-герої Се-
вастополі й дали відлік історії моєї
родини.

3

Мій батько більш за все хотів
мати дочку. Він навіть пообіцяв
мамі збудувати палац, якщо вона
подарує йому таке щастя. Як ви
вже встигли помітити, «невипад-
кові випадковості» — характерні
явища для моєї сім'ї. Саме так і
вийшло. В один день на світ з'я-
вилася... не одна, а одразу дві
дівчинки, схожі як дві краплі води
— я моя сестричка Альона. На-
шою батьківщиною став Севасто-
поль, який увійшов в історію сім'ї
разом із коханням моїх найрідні-
ших людей. Тато дійсно збудував
нам палац. Але найголовнішим
подарунком став собор єдності
наших душ.

У дні, коли так неспокійно в
моїй Україні, часто задумуюся: хто
ж я — українка чи росіянка?

Моя родина поєднала в собі
два народи, а виростила нас щед-
ра українська земля. Ми — ук-
раїнці за покликом душі. І це —
найголовніше.

В душі моїй солодко
Грея сопілка,
Бо я з України,
Бо я — українка!

Аліна КУЛЯНОВА,
учениця 11-го класу
гімназії № 8 з російською та
українською мовами навчання

Діалог через віки

Постать Тараса Шевченка була, є і залишиться знаковою для культурного і суспільного життя українців. Скільки людських долі змінилося завдяки знайомству з творчістю Великого Кобзаря! Скільки читачів врешті усвідомили себе українцями! А поетичні рядки Шевченка продовжують хвилювати й надалі, штовхають до роздумів, провокують, не залишають байдужими наших сучасників. І не важливо, якою мовою відповідають митцю — головне, що діалог триває...

Сліпа доля чи свідомий вибір?

Одне з найголовальніших і найскладніших для людства питань — співвіднесеність фатуму та можливості вільного вибору. Воно хвилює людей з давніх-давен, а виникло, мабуть, одночасно з іх свідомістю. Космічні масштаби цієї проблеми відбились в уяві людини про світ, зокрема, у міфології. Так, уособленням всемогутнього року на багатьох народів є сестри-ткалі (мойри у давніх греків, парки — у римлян, норни — у скандинавів, суденици у слов'ян). Рішення цих безсмертних дів були незворотними, їм підкорялися самі боги. З іншого боку, існує чимало історій і про те, що одурити долю можливо. Тож наскільки невідворотним є фатум? І що здатні зробити ми?

Пролиті світло на ці питання можуть поетичні рядки Тараса Григоровича Шевченка: «У всяко-го своя доля і свій шлях широкий...». Вони передають жахливу картину його сучасності, але, як і в усіх геніальних майстрів думки і слова, можуть тлумачитись значно глибше. Дійсно, нерідко вибір людини визначає все її подальше життя. Але й океан складається з краплин. Існування народу пов'язане з вибором кожного його представника. Далеко не всі вчасно відкривають для себе цю істину,

адже у тому чи іншому вигляді вибір очікує на нас щодня, щодини, щохвилини. Як це не парадоксально, у плутанині подій і слів загубити таке велике і одночасно просте дуже легко.

Але наслідки неправильних рішень усі ми відчували на собі. Тільки уявіть, якими вони бувають для народу: катаклізи, війни... і хоча для багатьох з нас звичною справою є перекладання відповідальності на абстрактну, нездоланну долю, ми повинні розуміти: часи, коли людство вірило у всемогутність Фортуни, минули. Сьогодні необхідно пам'ятати: кожна людина володіє цінністю — правом вільного вибору, і кожна відповідає за його наслідки.

Ірина УСАНОВА,
студентка 1-го курсу СМГУ

Доля... Керувати чи підкоритися?

Доля, фатум, фортуна — поняття, у яких закладена предбачуваність. А хто ж передбачає майбутнє? Хто вирішує, якою буде доля людини? Бог? Диявол? Якесь вища сила, провидіння? А може, сама людина?

Припустімо, людина сама обирає свою долю. Припустімо, сама несе відповідальність за свої рішення, і ніякі випадковості не впливають ні на що. Можливо, для більшості це припущення може стати правдою. Але люди різні: обивателі, які проживають свій час в хвилинах благ земних, матеріальних, і творці — люди мистецтва, польоту фантазії, котрі прагнуть гармонії духовної. Як вони, до практичної науки не пристосовані, можуть вирішувати свою долю?

В історії мистецтва імена Ван Гога, Федора Достоєвського, Олександра Пушкіна, Тараса Шевченка, Володимира Маяковського, Володимира Висоцького відомі всьому світові. Доля цих людей, напевно, не мала варіантів: служіння мистецтву і народу. Але чим закінчилося це служіння? Смерть... як результат життя під забороною. Чи могли ці великі люди самі вирішувати, як жити? Відмовитися від свого таланту?.. Задушити його наркотиками, алкоголем, непотрібними прагненнями?.. Але ж не вийде! Цей дар вирветися за будь-яких обставин! Він розірве зсередини, доведе до несамовитості...

Писати/малювати/грати так, як вимагають, — це все одно, що

вбити себе без сторонньої допомоги. Боротися, пробиватися? Так! Тільки так! Але ж у боротьбі з владою і гніллю результат передбачуваний? Залишається лише сподіватися, що твій слід залишиться в пам'яті і колись прийде його час.

Прикладом неможливості керування своєю долею можна вважати життя Володимира Висоцького. Прожити з величезним даром нелегко. Ще складніше, коли цей дар під забороною. Ось ти йдеш вулицею, невідомий поет (не геній, ні!), а з вікон будинків звучить твої пісні... Складно, але як щось змінити в правилах гри? Тільки підкоритися долі. Підкоряється й покірно слідувати призначенню. Опір марний...

І подібних прикладів, на жаль, дуже багато. Митці не владні над своєю долею.

То як же можна говорити, що в кожного з нас доля своя, своя широка дорога?!

Поліна ХАРИТОНОВА,
студентка 4-го курсу СМГУ

Хто керує нашим життям?

Чи є однозначна відповідь на запитання: «Людина — господар своєї долі чи її життя фатально зумовлене якимись зовнішніми силами?» Я впевнена, що ні.

Ми завжди прагнемо балансу — він є необхідно складовою гармонії. І сприяняття свого життя теж потребує подолання антагонізму поглядів на визначну роль фатуму або самої людини у формуванні її життєвого шляху.

З одного боку, існують певні обставини, які безпосередньо від нас не залежать: генетичні особливості, місце і час нашого народження, батьки та родичі, соціально-економічна ситуація у державі, природні катаклізи тощо. Цей факт необхідно визнати, бо ми не можемо тримати під контролем усе в цьому житті.

З іншого боку, ми постійно робимо вибір. Щохвилини!.. Навіть якщо начебто бездіяльні — це теж наше рішення, адже ми можемо в цей час, наприклад, займатися самовдосконаленням, творчістю, допомагати людям... Я не маю на увазі, що необхідно бути чимось постійно зайнятим. Справа в тому, що будь-яка наша дія

або її відсутність — наш власний вибір. Ніхто не має права нас примушувати, і, якщо це стається, треба згадати, чому ми дозволили так із собою поводитися. Важливо відповідально ставитися до свого життя — другого «дубля» не буде.

У творі Олександра Гріна «Червоні вітрила» Ассоль жила лише надією, що колись за нею припливе принц. Вона перетворила своє життя на сущільне очікування. Так, ця повість-феєрія має нам щасливий кінець — Ассоль все ж дочекалася свого судженого. Але то казка... А в реальному житті пасивне очікування навряд чи може бути шляхом до мрії. Вірити у неї треба, але ж потрібно й самостійно робити кроки назустріч своєму щастю, а інколи навіть боротися з обставинами. Адже воно того варте. Чи не так?

Згадайте іншого героя «Червоних вітрил» — Артура Грея. Самостійний, цілеспрямований, сміливий, він покинув батьківський дім заради своєї мрії — стати справжнім моряком, «морським дияволом», злитися із стихією

морського життя — і досяг свого. Саме він здійснив мрію Ассоль. Він зробив диво, на яке чекало серце дівчини, попри усі обставини. Мабуть, багато жінок і дівчат потайки мріють зустріти такого чоловіка, який вирішить усі їхні проблеми. Та треба пам'ятати, що ми здатні власними руками творити дива і втілювати мрії у життя.

Тому я погоджуся з великим Кобзарем, що у житті кожного є не залежні від нього обставини, «своя доля». А також ми маємо вибір свого шляху, і від нас залежить, чи буде він широким, цікавим, чи приведе він нас до щастя... Вибір за нами!

Наталя ГОЛОВНІНА,
студентка 4-го курсу СМГУ

МЕНШЕ СЛІВ, БІЛЬШЕ ПОЕЗІЙ!

Кожен учень сучасної школи впевнено скаже, що Тарас Шевченко — Великий Кобзар, геній української літератури. А він, беззперечно, і є таким.

Але що відчувають підлітки, у той час коли послуговують розтиражованими дорослими кліше? Багато хто з дітей з ім'ям Шевченка зустрічається ледве чи не в дитячому садочку, у початковій школі. Уже до першої зустрічі на уроках літератури п'ятикласники, як правило, чули про славетну постать Шевченка в українській літературі та історії, а вже після

перших уроків вони легко повторюють засвоєне від дорослих «поет-гений, поет-пророк».

А як же хочеться, щоб учень сам крок за кроком відкриваючи для себе митця через його поезію, пізнаючи сторінки біографії, потихеньку, поступово сам дійшов таких вагомих висновків. Про велич поезії не варто нагадувати щодня і говорити патетично, учень потребує часу на розмірковування. Сьогодні так треба трохи менше слів, а більше поезій.

Ніна РОСЛЯКОВА,
студентка 4-го курсу СМГУ

ПЕРЕЧИТАЙМО ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ!

Студенти спеціальності «Українська філологія» Севастопольського міського гуманітарного університету щороку проводять вже традиційну акцію «Варто прочитати», яка має на меті популяризувати читання й перечитування творів Тараса Шевченка. Учасники обирають поезію, яку на їхню думку варто порадити для знайомства, уважного прочитання, і створюють листівки, на яких подають такі уривки з поезій, що буджують бажання прочитати їх повністю, що не залишають байдужими, викликають інтерес, а

також подають невеличкий коментар, що розкриває вибір поезії для пропагування: це — і цікаві авторські інтерпретації, і влучні коментарі, і необхідна інформація для розуміння поезії — кожен обирає свій шлях презентації.

У минулому році результатом колективної співпраці став масштабний плакат: «Це варто прочитати», який розмістили у холі університету так, щоб кожен мав можливість зупинитися і знайти хвилину перечитати відомі йому або невідомі рядки, познайомитися з авторськими коментарями.

Завідувач кафедри української філології, ініціатор та власний куратор акції Олена Анатоліївна Попова, коментуючи таку ідею, зазначає: «Поезію Шевченка не можна сприймати з чужих слів і судити за чужими думками, молоді люди мають зануритися у світ його творів, провести з ними певний час наодинці, порозміркувати!»

Саме таку величну справу й розпочали майбутні філологи!

Поліна ХАРИТОНОВА,
Сайт студентського часопису «Енергія життя»

Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша злоба
не впаде.

Народ росте, і множиться, і діє
Без ваших нагайів і палаша.
Під сонцем вічності
древнє й молодіє
Його жорстока й лагідна душа.

Народ мій!
Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить
мій народ!

Пощезнути всі перевертні
ї приблуди,
І орди завойовників-заброд!

Ви, байстрою
катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій!

В його гарячих жилах
Козацька кров пульсуює і гуде!

Василь СИМОНЕНКО
24.XII.1962

Хто дасть нам Волю розкрилити?..

«У кожного своя доля і свій шлях широкий...» І кожне покоління іде своєю дорогою, шукаючи життєдайного джерела, що має цілюще властивість пробуджувати, випрямляти і зміцнювати духовні витоки Людини. І той, хто втамує спрагу кришталевою водою, вже ніколи не залишиться байдужим до долі свого народу.

Потужний духовний струмінь людини закладає сама природа, і заснований він на *Любові й Красі, Добрі та Волі*.

З роками співчутливу людську душу ятримиме рідне слово, не даватиме забути «чий батьків мі діти». А в бурений час невагомне відчуття відродження свого ества підніматиме тебе на захист зневаженої людської гідності.

Раз напаштувавши свої струни на святе, ти тепер завжди чутимеш Кобзареві перестороги:

Де нема святої волі,
Не буде там добра ніколи.

Нащо ж себе таки дурить?...

Ці оманливо-прості слова пробудили нещодавно вулкан гніву, вулкан болісних прозрінь ук-

райської молоді, її нескореного духу.

Події сьогодні — це ніщо інше як поштовх, стимул для роздумів над Тарасовим пророцтвом:

Може, чаєш оновлення?

Не жди тії слави!

Твої люде окрадені,

А панам лукавим...

Нащо здалась козацька

Велика слава?!

Невже хтось наважиться заглушити стоголосий біль спалюженої в Україні Волі? Та й чи почує народ борців за Правду, покинутих напризволяще. Чи варто сподіватися, що Кобзареве слово «*Встане правда! Встане воля!*» пророче й понині?

А якщо слово борців заглушать... І народ їх не почує... То як далі жити в жахливому ХХІ столітті, коли людей заганяють, як «ягнят» у кошари, брехнею поневолюють люд, прapor «правди меж людьми» перефарбовують.

То настане засилля зла... Люд очерствіє... І зникнуть ці трепетні душі, що відчули життєдайну силу Волі.

А згодом заклянє і слово, поставлене пророком на сторожі «коло малих отих рабів німіх...». Замовнє убога душа народу, обкрадена і ганьблена. І знову шукатиме людство поводиря, що вкаже шлях до Волі.

Не бути цьому! Бурхлива поверхня непокори здійме глибинну свідомість народу і примусить фарисеїв визнати животворну святість Волі.

Подих свободи Тарасового слова постійно вирує над світом. Обнімає, голубить своїх нащадків, навіває молодій силі відчуття небохідної самопожертви задля встановлення втраченої Свободи.

Нікому не вдастся загасити полум'яне серце правдоборців. Ніколи не буде Україна поневоленою. Бо завжди перемагатиме Воля.

Наповнена цілющою силою рідного слова, молодь розправляє плечі, розкриється і підносить свою Волю над світом.

... без золота, без каменю,
Без хитрої Моєї,
А голосну та правдиву
Як Господа слово.

І ніякі політичні шторми не перетворять люд на худобу, не наповнять ненавистю, не спалюжать його гідності.

Я звертаюсь до молоді, до потужної сили нації: не піддавайтесь злому, пильнуйте Правду. Через вас і народ осмислить себе самого. Не допустіть ганебного повторення гіркої історії. Рознесіть Тарасове пророцтво людям. Нация й досі живе завдяки його потужному джерелу — чутливому слову, що не зупинить волелюбний дух перед кордонами, бо нема кордонів перед Свободою.

Коли змертвілі нерви,
думи й тіло
Ти можеш знову кидати у бій,
Коли триматися немає сили,
І тільки воля
владно каже: «стій!»
Тоді я певен: ти єси людина
І землю всю свою назовеш.
Р. Кіплінг (переклад В. Стуса)

Юлія ЛАНДЯК,

учениця 11-го класу

Севастопольської гімназії №5
імені Лесі Українки
з російською та українською
мовами навчання

“царський”, “царица”, “крепкий” та ін. Безсоромне фальшування Шевченка і в тім, що перекладач не хоче показати ненависті Шевченка до Москви і попросту пропускає слова “Москва”, “московський” або замінює іншими словами, як от: “Москва випалила Україну і Дніпро спустила в синє море”. Коли ж українці “скородили списами московські ребра” у перекладача — татарські. Як же безбарвно і фальшиво перекладено Шевченкове “степи мої запродані жидові, німоті” — “овладели чужоземці моими стельями”.

Як доказ, що Тарас Шевченко словом “москалі” окреслював усіх московських народів, наведемо цитату з передмови Шевченка до другого видання “Кобзаря” 1847 р. (цитуємо не за якимось “сфальшованним” виданням “буржуазних націоналістів”, а за по-вним зібраним творів Шевченка, виданим Академією Наук у Києві 1939 р., том 1, с. 374-375): “Чую, а іноді і читаю: ляхи друкують, чехи, серби, болгари, черногори, москали — всі друкують, а в нас ані телень, неначе всім заціпило... А на москалів не вважайте, нехай вони собі пишуть по-своєму, а ми по-своєму”.

Коли Шевченко виокремлює москалів з інших народів, то це найкращий доказ, що він мав на увазі цілий народ, а не тільки царя, царську вояччину, царський бюрократичний апарат, як це подавали московські перекладачі. Цікавий теж порядок, у якому Шевченко перераховує названі народи. Нам здається, що у тій черзі москалі не випадково на останньому місці — це свідчення справжнього ставлення Шевченка до названого народу.

Фальшуючи Шевченка, спотворюючи світлу пам'ять про нього, Москва ставила перед собою сатанинську мету: поховати вдруге Великого Кобзаря, цим разом уже в духовно-ідеальному розумінні, тобто відірвати Шевченка від українського народу. Тільки так вона могла остаточно змосковітити і поневолити Україну.

Орест СКИБА

ЯК МОСКВА ФАЛЬШУВАЛА ШЕВЧЕНКА

1958 року в Москві видали “Кобзар” з майже всіма поетичними творами Тараса Шевченка. Порівнюючи московський переклад з українським оригіналом, переконуємося у фальшуванні творів Шевченка. Наведемо кілька прикладів російського перекладу слів “москаль” і “московський”, що їх часто вживає у своїх творах поет.

Кожний з нас пригадує початок поеми “Катерина”: “Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями”. Офіційні більшовицькі коментарі стверджують, що “москаль” — це “солдат”. Але це слово, як ми знаємо, Шевченко вживає в інших місцях для означення національності. І тут московські перекладачі, супроти всяких зasad перекладу, обходять це слово, аби тільки не образити почуття своїх читачів. У такий спосіб сфальшовано не тільки поетичні образи, а й думки Шевченка.

Ось приклади з “Розритої мозили”.

В оригіналі:

Ой, Богдане!
Нерозумний сину!
Подивись тепер на матір,
На свою Вкраїну!
Якби була знала,
У колисці б задушила,
Під серцем приспала...

У перекладі:

О, Богдан мой,
сын мой милый!
Горе мне с тобою,
Что ты сделал, неразумный,
С матерью родною?
О, Богдан, когда б я знала,
Что мне жизнь судила,
Я тебя бы в колыбели
На смерть задушила.

В оригіналі:

А тим часом перевертні
Нехай підростають
Та поможуть москалі
Господарювати...
У перекладі:

Но растет уж перевертені...
Вырастет, поможет
Он хозяйствовать
в отчизне чужаку...

У поемі “Сон”, де є такі Шевченкові слова:

То город безкрайї,
Чи то турецький,
Чи то німецький,
А може, то й московський...
У російському перекладі:

В том город — не знаю —
То ли турецкий?
То ли немецкий?
А может быть, что и русский!

В оригіналі:

Ото дурний! А ще й битий
На квіток повірів
Москалеві. От і читай,
І йми ти їм вірі!

Російський переклад:

Вот дурак!

Расписке поверил
Чиновничей!
Вот и читай их,
Не теряя веры!

В оригіналі:
Може, Москва випила
(Україну)
І Дніпро спустила
В сине море, розкопала
Високі могили —
Нашу славу.

Перекладачі сфальшували так:
Можем, выжжена Украина?
Можем, Дніпро спустили
В сине море? Раскопали
Курганы — могилы,
нашу славу?

В оригіналі:
А межи ними і землячки
Де-де проглядають.
По-московські так і ріжуть,
Сміються та лають
Батьків своїх, що з малечку

Цвінькать не навчили
По-німецьки, — а то тепер
І кисни в чернилах!
П'яники! П'яники!

Перекладачі сфальшували так:
Можем, батько
Останню корову
Жидам продав, доки вивчив
Московською мовою.

Україно! Україно!
Оце твої діти,
Твої квіти молодії,
Чорнілом політи,
Московською блекотою

В німецьких теплицях
Заглушені! Плач Україно!
Бездітна єдовиця!

Перекладено:

А меж ними и землячки

Кое-где мелькают,
По-господски так и чешут

Да отцов ругают,

Что те, мол, не обучили

Деток своих малых

По-немецки, — а теперь вот

И кисни в чернилах!

Пиявки, пиявки!

Отец, может,
Последней лишился
Коровеньки, чтоб ты русской
Грамоте учился.
Украина!
Это твои сыновья родные,
Чернілом політи,
Под царевої беленої
В немецких темницях
Заглохшиє! Плач, Україна!
Сиря вдовиця!

Поему “Великий льох” теж сфальшовано, позаяк вона є гострим обвинуваченням Москви за лихоліття в Україні:

Як все москаль позабирає,
Як розкопа великий льох.
Перекладачі огідно змінили на:
Когда начальство роскопает
И славный
обкрадет подвал...

У Шевченка:

Як Батурин славний
Москва вночі запалила...
Перекладачі сфальшували так:
Как Батурин славный
Рать царева подпалила...

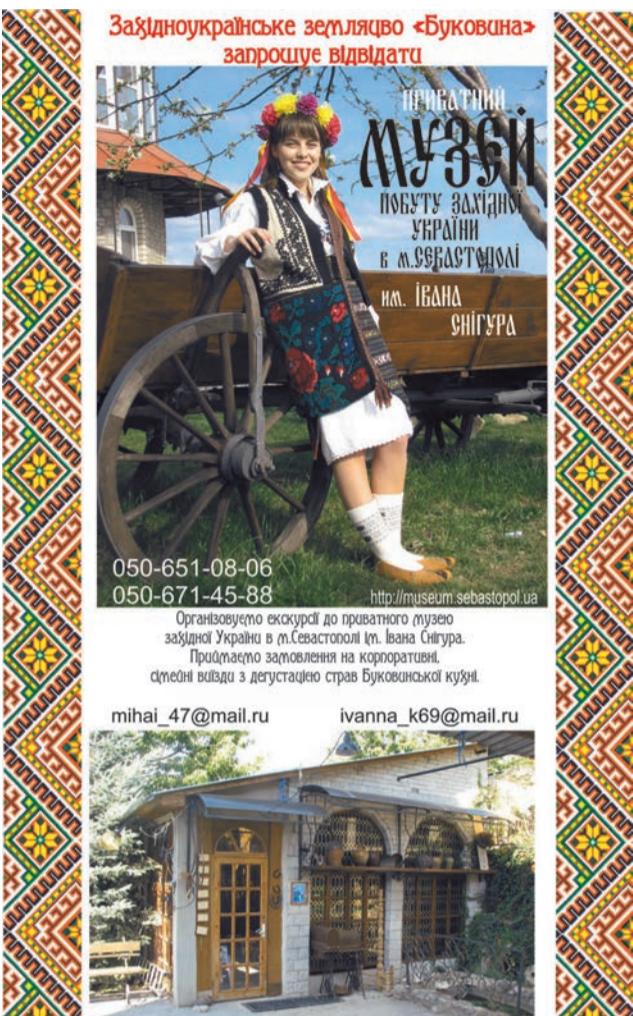
.....
Ну, а в твоїй Московщині
Є чим похвалитися?
Чи чортма й тепер нічого?

Перекладено:

А в той земле царевої
есть ли

Чем питаться?

Иль черт знает,
Как убог?

I В СЕВАСТОПОЛЬ ПРИЙШОВ ШЕВЧЕНКО

Уперше центром урочистостей Дня Незалежності в Севастополі стала площа перед Гагарінською районною державною адміністрацією. Тут чимало людей, в числі яких були депутати ВР України, представники адміністрації та міської Ради міста, військові моряки, українські ансамблі, молодь, стали свідками визначної події в житті міста — відкриття пам'ятника Тарасові Шевченку.

Скульпторами відлитого в бронзі пам'ятника вагою 3,8 т і висотою 3,5 м є Василь і Володимир Одрехівські.

Український меценат, почесний громадянин Львова, президент Фундації імені Т. Шевченка Всеукраїнського благодійного фонду д-р Василь Іваницький, за допомогою якого до цього часу постали постаменти Шевченкові в Аргентині, Парагваї, Бразилії, Львові, Луганську, Санкт-Петербурзі, так відповів на запитання, коли у нього виникла ідея спорудити пам'ятник в нашому місті: "Шевченко, є поет, а значить, є об'єднуюча постаттю".

Дмитро Павличко у своїй промові сказав: "Якщо маємо сьогодні державу, якщо не зникли як нація у царських і сталінських концтаборах, тюрях, сибірських засланнях і голodomорах, у русифікаціях і всіляких інших проклятих асиміляціях, то найперша і найбільша заслуга в цьому Тараса Григоровича Шевченка. Шевченківський патріотичний і державницький дух не міг народитися з нічого. У шевченківське слово перейшла енергія козацьких отаманів, ватажків і гетьманів, перешов крик української крові з-під Жовтих Вод, з-під Берестечка, Конотопа і Полтави".

Після офіційної частини ще довго лунали українські пісні, не розходились севастопольці. Ось що сказали деякі з них про важливу подію.

Богдана Процак, голова Союзу українок:

"Це визначна подія в житті українства Севастополя і нас, українців, триматимемо на дусі. Тепер у нас 24 серпня буде подвійне свято і від сьогоднішнього дня ми почуватимемося міцнішим".

Юрій Ільїн, голова Севастопольського товариства "Просвіта" у 1993—1995 рр. :

"Святкування дня народження Шевченка за часів незалежності відбувалось в різних місцях і збирало значно більше ніж тих, хто вважає себе активістами українських рухів чи організацій. Це були свята всього українства. А нинішнє свято, на якому ми бачимо багато нових облич, свідчить про те, що Україна йде своєю ходою, і Севастополь не відстae від цієї ходи — тут завжди будуть і українська пісня, і українська думка, і українська ідея".

Мирослав Мамчак, головний редактор телерадіокомпанії "Бриз" ВМС ЗС України:

"Встановлення пам'ятника Шевченку в Севастополі є символічним саме для військових моряків — це наша військово-морська столиця, а Тарас Григорович все-таки був і моряком, і гідрографом, і художником-мариністом, коли два роки брав участь в експедиції Бутакова на Арапському морі. Очевидно, що і море надихало його на творчість, бо добру третину "Кобзаря" було написано в той час".

Д-р Василь Іваницький, висловивши припущення, що пам'ятник у Севастополі, можливо, найкращий в Україні, додав: "Тарас Шевченко приїхав у Крим, щоб кріпити серця і душі наших місцевих українців у любові до України і гартувати їх у праці над оновленням вільної Української держави".

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ
Фото

Миколи ПЛЯШЕЧНИКА

газета "Слово Просвіти"
27.08.2003 р.

РАНО-ВРАНЦІ...

(В Криму)

Зайнлялися гори!
В золоті каміння,
В полум'ї граніти
і в диму гаї,
А на хмарах грає
сонячне проміння,
Грає і дарує усміху свої.
І проснулись хмари,
і всміхнулись світу,
І всміхнулись небу,
морю і землі...
І знялися легко,
з усміхом привіту,
І поволі зникли,
і розтали в млі...
Випливло і сонце! —
все — любов і ласка!
Обняло всю землю
сяйвом і теплом...
І, здавалось, щастя,
чарівне, як казка,
Має над землею
райдужним крилом.

Олександр ОЛЕСЬ

УКРАЇНА

до нестяями
І ще
не скоро наш кінець,
Ще, може,
нашими серцями
Розпалим
тисячі сердець.

Мені не можна
не любити,
Тобі не можна
не цвісти,
Лиш доти варто
в сейті жити,
Поки живеш
і квітнеш ти!

Україно, Україно,
після далечі доріг
Вірне серце твого
сина я кладу тобі до ніг!

Бо ми кохаем

ще свічка наша
не загоріла,
Ще наша
молодість при нас,
А те, чи варте
наше діло —
To скажуть люди
й скаже час.

Україно, Україно,
після далечі доріг
Вірне серце твого
сина я кладу тобі до ніг!

Тарас ПЕТРИНЕНКО

Газета
"Слово Севастополя"
Засновник і редактор —
Микола
ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

Свідоцтво про державну
реєстрацію СВ №323-119/р
від 15.10.2010 р.
Видається на громадських
засадах. Розповсюджується
безкоштовно.

Адреса для листування:
а/с 121, Севастополь-6,
99066, e-mail:
slovosebastopol@ukr.net,
сайт в Мережі
<http://slovo.sebastopol.ua/>
Газета надрукована
в друкарні КП «РГ «Слава
Севастополя»,
вул. Капітанська, 2.
Наклад 5 000 примірників.
Замовлення № 346

